పిల్లి మెడలో గంట కట్టేదెవరు?

ఆరెకపూడి (కోడూరి)కౌసల్యాదేవి

(జ్యోతి, 1977 దీపావళి సంచిక నుంచి)

"హల్లో! కౌస ......"

"ఆ(. నేనే మాట్లాడ్తున్నాను."

"మేమంతా మీకోసం చూస్తున్నామండీ. ఇంకా బయలు దేరలేదా?" కరుణ అడుగుతోంది.

"లేదండీ. కొంచం పని ...."

"ఓహోహో! ఆ కారణాలన్నీ చెప్పి రావడం ఎగ్గొట్టడానికి చూస్తున్నారేమో? అదేం వీలు పడదండి. మీరు రావలసిందే."

నేను సమాధానం చెప్పేలోగా ఆమెచేతిలో నుండి రిసీవర్లాక్కొన్నట్లుగా తెలుస్తోంది.

"హల్లో, గుర్తుపట్టారా !నేను విమలను!"

"అయ్యయ్యో, గుర్తుపట్టకేమండీ?"

"యేమొలెండి. మావంటి సామాన్యులం..... మీవంటి నామకులకు ఎందుకు జ్ఞాపకం వుంటాం గానీ ......"

"ప్లీజ్, అటువంటి ఆరోపణలు వద్దు" అన్నాను.

"సరే, మరైతే మీరింకా బయలుదేరలేదేం మరి? ఇక్కడ రావలసిన అంతా వచ్చేశారు. మీకోసమే ఎదురుచూస్తున్నాం."

అంతలో మరో కంఠం పలికింది, రిసీవర్తోపాటు వింటూన్న చెవిలో పొరలు కూడా బ్రద్దలై పోతాయా అన్నట్లుగా ---

"ఎప్పటి కప్పుడు మేము రమ్మనడం.. మీరు ఏవో సాకులు చెప్పి తప్పించుకోవడం – సంవత్సరాలు సంవత్సరాలే దొర్లిపోతున్నాయి. ఈ రోజూ మీరు రాకుంటే – మేమే వచ్చేస్తాం. అరగంట చూస్తాం మరి. ఏమంటారు? వస్తున్నారుగా?"

ఇక ఇది తప్పేది కాదు. వీళ్ళు చాలా పట్టుపట్టారు ఇవ్వాళ.

"సరే ఓ ఇరవై నిముషాలలో వచ్చేస్తున్నాను."

"రండి రండి."

వీధిలోనికే ఎదురు వచ్చింది కరుణ. ఆప్యాయంగా ఆహ్వానించుతూ.

ఆమెను వెన్నంటి మరో పదేనమందుగురు స్త్రీలు వున్నారు. నన్నొక్కసారిగా ఉత్సుకతతో చూచారు. అంతలోనే పరుగెత్తినట్లే లోనికి వెళ్ళిపోయారు.

నేనూ, ఆ ఇంటి గృహిణి కరుణా కాక మిగిలినవారు ఓ పదిహేను మంది వున్నారు హాలులో. అందులో నాకు తెలిసిన వారు ఇద్దరు ముగ్గురు మాత్రమే. మిగిలిన అన్నీ కొత్తముఖాలే.

"వీరే మీరు చూడాలనుకున్న రచయిత్రి గారు." జనాంతికంగా వున్నది కరుణ మాట్లాడ్తూన్న తీరు. ఇద్దరు ముగ్గురు నమస్కారాలు చెప్పారు.

మిగిలినవారు సూటిగా చూడటం తప్పో లేక నామోషీయో అన్నట్లుగా అటుయిటు దిక్కులు చూస్తూ ఒక్కో చూపు చూచీ చూడనట్లుగా నా వైపు విసుర్తున్నారు. ఒక్కొక్కరే చాలా శ్రద్ధగా ఖరీదుగా అలంకరించుకున్నారు. చాలా ఆడంబరంగా అగుపించాలనే తాపత్రయం అధికంగా ప్రకటితమౌతూన్నది.

ఫలహారాలూ, పానీయాలూ పట్టించుకొచ్చి పంచడం ప్రారంభించింది కరుణ.

స్తబ్ధుగా వున్న వాతావరణం చైతన్యవంతమైంది.

"ఈ పార్టీ ఏర్పరచిన విశేషం ఏమిటి? మీ పుట్టినరోజా?" అనడిగాను ప్రక్కనే వచ్చి కూర్చున్న కరుణను.

నవ్వేసింది కరుణ.

"మీ కోసమే పార్టీ, మామూలుగా పిలుస్తే మీరు రారుగా మరీ? గొప్ప గొప్ప వారిని పిలవడానికి పార్టీలే ఇవ్వాలేమోననీ…."

"సారీ, మీరు నా గురించి ఇంత శ్రమ తీసుకోవడం నాకు బాగుండలేదు." నొచ్చుకుంటూ అన్నాను.

"ఏం చేసేది చెప్పండి? మా ఫ్రెండ్సంతా మిమ్మల్ని చూడాలని ఒకటే ఉబలాటంగా వున్నారు. మీరేమో రాకపోతిరి ఎన్ని సార్లు పిలచినా." ఆరోపణ ధ్వనించింది.

విమలా మరో నలుగురు స్త్రీలూ నాకు దగ్గరగా వచ్చి అభిముఖంగా కూర్చున్నారు. వారి ముఖాలలో అమితమైన ఉత్సుకత ఏదో కొట్టవచ్చినట్లుగా కన్పిస్తూన్నది. విమల ఆ నలుగురినీ నాకు పరిచయం చేసింది.

ఒకామె తాను. ఏమ్మే పట్టభద్రురాలినని చెప్పుకొంటూ భర్త గెజిటెడ్ ఆఫీసరని అని చెప్పింది.

"నేనూ కథలు వ్రాయాలనుకుంటాను కానీ – వెధవది "మూడ్" కుదరడం లేదు ఆ బ్రహ్మ రాత రాయడానికి. ఎన్నో ఐడియాలొస్తుంటాయి. అన్నట్టు, మా వారు … కంపెనీలో సీనియర్ ఇంజనీర్" అని పరిచయం చేసుకొన్నది మరొకామె. పేరు లక్ష్మి అట.

"నిజమేనండీ. ఎన్నో భావాలుంటాయి కానీ, తీరా రాద్దామని కూర్చునే సరికి బుర్ర మైదానంలా అయిపోతుంది. ఒక్క అక్షరం జరగదు. మీ ఓర్పుకి మెచ్చుకోవాలి." అని సెలవిచ్చినామె. గతంలో ఏదో ఉద్యోగం చేసి విరమించుకొన్నదట. ప్రస్తుతం ఎవరో డాక్టరుగారికి గృహిణి అట.

"అన్నట్టు …. వారి పేరు కమల." అని చెప్పింది కరుణ.

"మా మహిళా సమాజానికి సెక్రటరీ. చాలా అభ్యుదయ భావాలు గలామె."

"ఈ వివరణ విని నేను మాట్లాడుతున్నాం మీరేం మాట్లాడరేం?" లక్ష్మి అడిగింది.

"ఏదీ …. పరిచయాలే ఔతున్నవి కదా ఇంకా? అయినా ఏమిటి మాట్లాడాలి చెప్పండి?"

"మేము మిమ్మల్ని కొన్ని విషయాలు అడగాలండీ, పోనీ సమాధానం ఇస్తారా?" కమల అడిగింది.

"బాగుంది. ఇంటర్వ్యూ అన్న మాట?" నవ్వేశాను. కొద్దిదూరంలోనున్న తక్కిన స్త్రీలు కూడ కుతూహలంగా చూస్తూ వింటున్నారు.

"మీరు ఇంటర్వ్యూ అనుకోండి. సందేహాలనుకోండి. మరేమైనా అనుకోండి మేము మీ పాఠకులం. మీ పాఠకుల సందేహాలు మీరు తీర్చవద్దా చెప్పండి." కమల అన్నది.

"అయ్యో. కాదన్నానా చెప్పండి."

అంతా బాగా సర్దుక్కూర్చున్నారు. ఓసారి ముఖముఖాలు చూచుకున్నారు. కమల కంఠం సవరించుకుని ప్రరంభించింది.

"మీరెప్పుడూ పాత పద్ధతులే మంచివి – అని రాస్తారెందుకండీ? ఇది స్త్రీలకు అన్యాయం చేయడం కాదూ?"

నేను కొంచెం ఆలోచించి అన్నాను.

"మీరు మరికొంత వివరించండి. మీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటో?"

"అదేనండీ." ఈసారి రెండు కంఠాలు ఒక్కసారి పలికాయి. "మరీ భర్తా ఇల్లూ పిల్లలే ఆడదానికి లోకమని పురాణకాలపు నీతులు రాస్తారు మీరు. విప్లవ పంథాలో రాసి ఏదైనా దారి చూపరాదూ?"

నేను మాట్లాడక పూర్వమే మరో ఆవిడ అతి ఉద్రకంగా అన్నది ఉపన్యాస ధోరణిలో "మన ఆడ జాతికి దాస్య విముక్తి ఎప్పుడు? మనసు బంధించిన ఈ శృంఖలాలను తెంచుకోవాలి. స్వేచ్ఛ పొందాలి."

ఏవేవో బట్టీపట్టిన మాటలని స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. నేను నవ్వును అణచుకున్నాను.

"కేవలం రాతలవలననే మనుష్యుల నడవడిక మారే విషయమైతే – "రామాయణ పుణ్య గ్రంధం" రచింపబడిన తర్వాత నేరాలూ, నేరస్థులూ లేకుండా పోయేవారే!"

"ఓ మీరలా మాటల గారడీతో తప్పించుకోలేరండోయ్ ఇవాళ. ప్రతిభవుండీ, మన స్త్రీల సమస్యల పై ఎందుకు రాయరు చెప్పండి?" కమల నిలదీసినట్లే అన్నది.

"ఎవరి మట్టుకు వాళ్ళు వాళ్ళ యిళ్ళూ, వాళ్ల సంసారాలూ, పేరు ప్రతిష్టలూ బాగుంటే చాలనుకుంటారు! మన ఆడజాతే యింత! ఎంతటి రచయిత్రలైనా, మరెంతటి సంస్కర్తలైనా ఇంతే మన దేశంలో!" ఆవేశంగా అనేసింది అంతకుముందు గెజిటెడ్ ఆఫీసర్ భార్యనంటూ గర్వంగా చెప్పుకొన్నామె.

అంతకుముందు ఏ మాత్రపు పరిచయమూ లేకపోయినా, ప్రధమసమావేశంలోనే ఒక వ్యక్తి పై ఇంత చొరవగా విమర్శ కురిపించగల ఆమె తెగింపు నన్ను ఆశ్చర్యపరచటమే కాదు, గాయపరచింది కూడా.

అయినా నేను తొణకలేదు.

"ఏవరి సౌఖ్యం వెనుకనైనా సరే నియమ నిష్ఠానుసారమైనా కఠిన సాధనా. కష్టనిష్ఠూరాలకు ఓర్చిన సహిష్ణతా. త్యాగమే కానీ లాలసత నెరగని జీవన సరళీ వుంటాయని మీరు గ్రహించాలి ముందు. చెట్టునుండి సునాయసంగా కోసుకోగల ఫలాలుకావు సుఖ సంతోషాలనేవి."

"అబ్బో అబ్బో. పెద్ద పెద్ద మాటలు వేసేస్తున్నారండోయ్." గోలగా అన్నారు.

"ఓ! పోనీయండి ఆ విషయం. స్త్రీకి గల కష్టాలు ఏమిటేమిటనేవి మనం అసలు సమీక్షించుదాం. సరేనా? అవేమిటో మీరే చెప్పండి." అన్నాను.

కమల తపీమని జవాబుగా మాట్లాడింది. "ఏమిటండోయ్ అంత కొత్తగా అడుగుతున్నారు? ఆడవాళ్ళకు మగవాళ్లతో సమానత్వ మెక్కడేడిపింది? మగాడేమో ఎంత స్వేచ్ఛగానైనా తిరగొచ్చా? ఆడది మాత్రం మొగుడూ పిల్లలూ ఇల్లే లోకమని కూర్చోవాలా? ఇదెక్కడి న్యాయం? మీరూ అవే సమర్థిస్తూ రాస్తారుగా? ఆడది ఈ శృంఖలాల నెలా చేధించాలనేది మీరు రాయరెందుకనీ?" ఆవేశంతో అరుణవర్ణం దాల్చింది కమల కంఠం.

నా సమాధానం వినటానికి అన్ని ముఖాలలో ఆత్రత తాండవించుతోంది. కొందరి కండ్లలో నిర్లక్ష్యం కూడా!

"చూడండి కమలగారూ" నేను ప్రరంభించాను. "ఇల్లూ భర్తా సంతానం తర్వాత ఏ స్త్రీకి ఏదైనానని నేను ఇప్పుడు కూడా అంటున్నాను; ఎప్పటికీ అంటాను."

"ఆ(???"

"ఔను. ఎందుకంటే అది మన సంస్కృతికి ఆయువుపట్టు. సంస్కృతి – జాతి సంస్కృతి – దేశ సంస్కృతి – ఒక్క మాటలో భారత సంస్కృతి. సంస్కృతి తరతరాలుగా యుగయుగాలుగా మార్పు లేకుండా మార్చబడలేకుండా నిలచేది. ఆ సంస్కృతిని ప్రతిబింబింపజేసేదీ. పలువురికీ చాటిచెప్పేదే అసలైన రచన. నవలను విదేశీయుడు చదివినా, తద్వారా అతడికి మన దేశ సంస్కృతి గ్రాహ్యం కావాలి. నేను రాసిన "చక్రభ్రమణం" "పూజారిణి" నవలలో మన జాతి సంస్కృతి బాగా ప్రతిబింబించుతుంది."

"అందుకే మాకవి నచ్చలేదు" ముక్త కంఠంతో అన్నారు. "ఆ సంస్కృతిని స్వర్గంలో ఊరేగమనండి, మాకక్కర్లేదు."

"నన్ను పూర్తిగా చెప్పనీయండి." నేను మరలా ప్రారంభించాను, "మీరన్నట్లుగాశృంఖలాలను ఛేధించాలి. నేనూ అంగీకరిస్తాను."

"నిజమే ???" నమ్మలేనట్లే అడిగారు.

"ఔను. ఈ విషయంలో కూడా నేను రాశాను రెండు నవలలో."

"మాకు తెలియదేమిటి? మీరన్నీ పాతకాలంగా రాస్తారు. మన స్త్రీల సమస్యలేమి రాశారు?" ఈసడించినట్లే అన్నారు.

"స్త్రీల సమస్యలూ – శృంఖలాలూ అంటున్నారే మీరు – అవి "సూర్యముఖి" "బృందావనం" నవలలో పూర్తిగా రాశాను. ఈ దురాచారాలకు వేరు పురుగులు ఎక్కడ వున్నాయో నిర్భయంగా సూటిగా చెప్పాను."

కమల, లక్ష్మీల ముఖాలలో కాంతి ఠక్కున మాయమైంది. అంతవరకూ నన్ను సూటిగా చూస్తూ మాట్లాడ్తూన్న వారల్లా అటు యిటు దిక్కులు చూడసాగారు.

మిగిలినవారు ఉత్సాహంగా, ఏకాగ్రతతో, గౌరవంగా వింటున్నారు.

"ఇందులో యుగధర్మం కప్పట్టుతుంది. కాల పరిభ్రమణంలో సంఘ నియమాలలో స్వల్పంగానో అధికంగానో వక్రీకరణ జరుగుతుంది. సంస్కృతి నుండి భిన్నంగా చీల్చుకుపోయే ఈ మార్పులవల్ల ఏర్పడే సమస్యలూ సంఘర్షణలూ యిటీవల హృదయాలలో మార్పులు వస్తున్నాయా? దూరాచారాలు సమసిపోతున్నాయా?"

ఎవరూ మాట్లాడలేదు.

"బృందావనం నవలలో ఒక భోగ స్త్రీ కుమార్తె గౌరవమైన గృహిణీ జీవితం గడపటానికి ఎన్ని కష్టాలను ఎదుర్కోవలసి వచ్చిందో, ఆఖరికి ఎలా తనువు చాలించిందో హృదయంగమంగా చిత్రంచాను ... సూర్యముఖి నవలలో మరో సమస్య ––– నిష్కారణంగా భార్యను వదిలి మరో స్త్రీని చేపట్టుతాడు ఒక పురుషుడు. ఆమె మరో వివాహం చేసుకున్నది. ఇది శృంఖలాలను ఛేదించే అభ్యుదయాత్మక రచన కాదంటారా మీరు?"

కమల నీరసంగా అంగీకారం సూచించింది.

"ఏమో, ఆ పుస్తకాలు చదవలేదు." అంటూన్న లక్షి అబద్ధం చెప్తూన్నదన్పించింది నాకు.

"పోనీండి. ఇటువంటి స్త్రీలు అనగా 'బృందావనం' 'సూర్యముఖి' నవలల నాయికలు జీవితంలో మనకు తారస పడ్డారనుకోండి. అప్పుడు మన ప్రవర్తన ఎలా వుండాలో మనం ఆలోచించుకోవాలి. అటువంటి యువతులను మనం మన కుటుంబంలోనికి ఆహ్వానించగలమా? ఆహ్వానించగల వారు మీలో ఎవరైనా వున్నారా?

అడుగుతూ అందరి ముఖాలూ చూచాను.

"అబ్బ. తలనొప్పిగా వుంది. క్షమించండి." లక్షి నిష్క్రమించింది.

"అన్నట్టు మావారు నన్ను త్వరగా రమ్మన్నారు. వెళ్తున్నాను. ఇప్పటికే లేటైంది. సారీ." శృంఖలాలను తెంచాలనే కమల చకచకా నడచిపోయింది. ఆ నినాదాన్నే విస్మరించినట్లుగా.

"మీరేమంటారు?" మిగిలిన వార్ని అడిగాను.

కొందరు యితరుల ముఖాలు చూడసాగారు.

"ఆ రోజులు ...అబ్బో? ఇంకా చాలా దూరంలో వున్నాయిలెండి మనకి" అన్నదొకామె.

"ఎంతైనా అంటూ, ఆచారం, సంప్రదాయం అనేవి వున్నాయి కదండీ? అడ్డమై వాళ్ళనీ ఇళ్ళల్లో ఒకళ్ళుగా ఎలా చేసుకొంటాం?" నాగరిక వేషంలో వున్న ఓ పల్లెటూరావిడ సెలవిచ్చింది.

"చూశారా మరి? శృంఖలాలను తెంచటానికి ఎంత చేవ అవసరమో? అది లేని ఓటు డబ్బా చప్పుళ్ళు ఎందుకు చెప్పండి?"

నా ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు.

రాదని నాకు ముందే తెలుసు.

ఎప్పటికి రాగలదో మాత్రం నాకు తెలియదు. 'శృంఖలాలను ఛేదించండి; – అని ఆనందించడం తేలికే. కాని ఆచరణ ? ఎక్కడున్నారు అవి తెలపగలరు? 'పిల్లి కుండలో గంట కట్టగలవారెవరు?"

అందరూ నిష్క్రమించాక కరుణా నేనూ ఖాళీగా కబుర్లలో పడ్డాం.

"సారీ! ఈ మనుషులే యింత. ఒకటే ఆర్భాటం. మీకు చాలా 'ట్రబుల్' యిచ్చే ప్రశ్నలు వేశారనుకుంటాను?" అన్నది కరుణ.

"నేను రాసే విషయాలనుగురించి మరింత విపులంగా విమర్శతో మాట్లాడటానికి నాకు కష్టమేముందీ? నా మాటలే వాళ్ళని 'ట్రబుల్' లో పెట్టినట్లు అనుకుంటున్నాను. అందుకే అలా పారిపోయారు!"

"నిజమేనండోయ్. ఆ లక్షి లేదూ.." ఆమె పెళ్లాడిన అతడికి అంతకుముందే భార్యా నలుగురు పిల్లలూ వున్నారు. వాళ్లను పుట్టింటికి తోలేశాడు. ఈమెతో కులుకుతున్నాడు. ఇక ఆ కమల భర్త, అసలు ఒక భోగం అమ్మాయితో ప్రమలో పడి పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకున్నాడట. అయితే ఈవిడా, ఈమె తండ్ర ఆ పిల్లని బెదిరించి ఏదో మోసం చేశారట. తర్వాత మాయోపాయంతో అతడిని పెళ్ళి చేసుకుందట! ఈ విషయం ఇక్కడ చాలా మందికి తెల్సు. అందుకే ఆ భార్యా భర్తల నడుమ అంత సఖ్యతలేదని అనుకుంటారు. అనుకోవడమేమిటీ — నిజమే! వాళ్ళ పనిమనిషీ మా పని మనిషీ ఒక్కతేగా!"

ఆ తర్వాత ఎప్పుడూ ఆ బృందంలోని వారెవరూ నన్ను ఏ సమావేశానికీ పిలువకపోగా, ఏ షాప్ లోనో, థియేటర్ లోనో ఎప్పుడైనా కన్పించినా ఎరుగనట్టే తప్పుకుపోతుంటారు.

"అబ్బో! ఆవిడ రచనలను విమర్శించిన వారిపై ఆవిడకు చాలా కోపమండోయ్ బాబూ. అందరూ తననే పొగడాలనుకుంటుంది." అని దుష్ప్రచారం చేస్తున్నట్లుగా విన్నాను ఆ తర్వాత.

★★★

COMMENTS